

Jaorverslag 2019

HUUS VAN DE
T.O.L.

INHOLDSOPGAVE

Woord veurof	3
1. Over het Huus van de Taol	5
2. Organisatie	7
3. Drents as underdiel van Nedersaksisch	8
4. Taolpremotie	10
• Premotiegerichte informatieverstrekking	10
• Informatiedienstverlening	16
• Culturele activiteiten en evenementen	19
5. Schrieverij	23
• Stimuleren um over en in Drents te publiceren	23
• Oetbrengen van boeken	24
• Kwaliteitsbevörderung Drentse publicaties	25
• Bereik van neie doelgroepen bevondern	25
• Bieden van leegdrempelig podium	26
• Verlienen van ondersteuning an schrievers	26
• Platform veur schrievers van literatuur	26
6. Meziek	29
7. Underwies	30
• Vraaggestuurde ontwikkeling van preducten	30
8. Wetenschap	37

WOORD VEUROF

2019 was veur Huus van de Taol het èende van een onrustige tied op personeels- en organisatiegebied. De vacature veur streeктаolfunctionaris wur invuld met ingang van 1 augustus. En nao twee intensieve zuuktochten (naojaor 2018 en veurjaor 2019) wur der ok een neie directeur vunden veur de streeктаolorganisatie. Dizze directeur is per 1 september an de slag gaon.

In 2018 hef het Huus van de Taol der veur kozen um zichtbaarder te worden veur boetenstaonders. Deur het annimmen van een directeur met een commerciële achtergrond in het bedrijfsleven wordt dizze lijn wieder deurzet en zal hier veural vanof 2020 nog meer van te zien weden.

Vanzölf gungen intied de reguliere warkzaamheden gewoon wieder en is der deur metwarkers, vrijwilligers en bestuur weer hard warkt an de algemiene doelstelling van het Huus van de Taol: het stimuleren van het actief en passief gebroek van de Drentse taol in de miest briede zin van het woord.

Ok in 2019 is der weer gloepends veul oet het stro zet. En de warkzaamheden waren dan ok hiel gevarieerd. Van lezingen over de Drentse taol & cultuur, veurlezen aan 27.000 schoelkinder in de meertmaond-streeктаolmaond, oetgeven van boeken en magazines, begeleiden van schrievers, manuscripten lezen, metwarken an radio- en tillevisiepregramma's, anlevern van vertaolingen, webstees en social media up-to-date holden tot prejecten ontwikkelen en oetvoeren, betalingen doen, mails beantwoorden, artikels schrieven, netwarken, op markten staon en zo wieder.

Waar meugelijk hef het Huus van de Taol weer zöcht naor samenwerking met aandere partijen en die gelukkig hiel vaak vunden. Zo waren der in 2019 samenwerkingen met u.a. het Drents Museum, NHL Stenden, RTV Drenthe, Dagblad van het Noorden, de aandere Nedersaksische streeктаolorganisaties, FC Emmen/Naoberschap United, Drents Archief, Biblionet etc.

Hiel vaak verstrekt het Huus van de Taol opdrachten an bedrieven, ZZP-ers, kleine instellingen e.d. In de loop van een jaor bint dat der hiel wat. We prebeert daarbij zoveul meugelijk regionale of provinciale leveranciers te vinden en dat lukt goed.

Het wark daw in 2019 oetvoerd hebt, is beschreven op basis van het Programma van Eisen 2019 van de Provincie Drenthe en hef dezölfde opbouw as die van de veurgaonde jaoren, waarbij ok het warkplan 2019 as oetgangspunt nummen is.

Dit activiteitenverslag is opgesteld under redactie van Renate Snoeiing. Alle personeelsleden hebt heur inbreng had en die waor meugelijk in heur eigen variant van het Drèents opschreven.

Renate Snoeiing
Directeur

1. OVER HET HUUS VAN DE TAOL

Huus van de Taol is de streektaolorganisatie die zich inzet om het Drèents te promoten. Ok wil we geern een bindend element weden (én blieden) in samenwerkings in Drenthe en in het Nedersaksische gebied, wanneer het giet om taol en cultuur.

In opdracht van de provincie zet wij oes in om de Drèentse streektaol as toegevoegde weerde, taolschat en arfgoed een plek in de Drèentse samenleving te geven. Wij streeft der naor om dizze plek in de kommende jaoren nog belangrijker te laoten worden as dat e nou al is.

Oes beleid en oeze werkzaamheden bint een ofgeleide van het Programma van Eisen dat de Provincie opsteld hef. Dizze eisen bint baseerd op het provinciale cultuurbeleid, zoas dat opschreven is in de cultuurnota veur de jaoren 2017-2020 met de naam “De Verbeelding van Drenthe”.

Oeze werkzaamheden bint under te verdielen in een vieftal warkvelden:

- Taolpremotie
- Schrieverij
- Meziek
- Underwies
- Wetenschap

Het is niet aans as vanzölfsprekend daw hiervuur activiteiten ontplooid hebt die de Drèentse samenleving in anraking brengt met oes weerdevolle cultuurgoed: de Drèentse taol. Niet allenig passieve beleving van de taol, maor ok het actief metdoen heurt derbij.

Naost het culturele aspect is het taolige aspect stief zo belangriek. Nou het sentiment veur streektaolen goed lek te weden, bin we ok drok bezig um meertaoligheid in het onderwies van de grond te kriegen. Aandacht veur streektaol in het onderwies zorgt derveur dat het analytisch denkvermogen stimuleerd wordt. Hoe jonger iene meer taolen prat, hoe makkelijker e in de loop van zien leven nog meer taolen leert.

Met al oeze activiteiten wil we zoveel meugelijk kinder, jongern, volwassenen en senioren (vanneis) kennis maken laoten met oeze prachtige streektaol.

Programma van Eisen

In het Programma van Eisen hef de Provincie Drenthe de volgende producten en wensen vermeld:

1. Informatieverstrekking an culturele organisaties en instellingen, particulieren en overheden;
2. Organisatie van culturele activiteiten en evenementen;
3. Vraoggestuurde ontwikkeling van streektaaleducatieve projecten;
4. Verzörging van publicaties over en in de Drèentse taal;
5. Streektaalmeziek.

Dizze onderwarpen wordt toelicht in hoofdstukken 4 t/m 7.

2. ORGANISATIE

Wat de inhoudelijke kaant van het wark angiet, hef het Huus van de Taol weer meer daon as feitelijk verwacht worden much. Dat is veur een groot diel te danken an de inzet van het personeel, het bestuur en de umdebij 180 vrijwilligers. De spreiding van het vrijwilligerskorps over hiel Drenthe zörgt er ok veur daw ontwikkelingen in de hiele previncie aordig nuver in de gaten holden kunt.

Het bestuur van het Huus van de Taol bestiet oet mènsen die op hiel oetienlopende gebieden heur sporen in de samenleving verdient en verdiend hebt. Heur deskundigheid drag wieder bij an de kwaliteit die leverd wordt. Oflopen jaor is het bestuur oetbreid met Martijke Lubbers. Met heur muzikale én Drentstaolige achtergrond is ze een schiere anvulling op oes bestuur.

Op 31 december 2018 warkten in het Huus van de Taol:

- Jan Germs 36 uur
- Hermien Haar 18 uur
- Baukje Bloemert 20 uur
- Bert Rossing 36 uur
- Rosalien Sättler 22,5 uur
- Jan Regtop 28 uur

In totaol was dat 160,5 uur, oftewal 4,5 fte.

Op 31 december 2019 zag dat er gelukkig aans oet:

- Jan Germs 36 uur
- Hermien Haar 6 uur
- Baukje Bloemert 20 uur
- Bert Rossing 36 uur
- Rosalien Sättler 22,5 uur
- Jan Regtop 28 uur
- Arja Olthof 32 uur
- Renate Snoeiijing 32 uur

In totaol is dat 212,5 uur, oftewal 5,9 fte. Waorbij antekend worden mot, dat de uren van Jan Germs extra bint en bedoeld bint um de neie streektaolfunctionaris goed in te warken en de neie directeur te adviseren. Jan Germs blef daorum, en dankzij de extra bijdrage van de previncie, nog an tot 1 september 2020. Hermien Haar har heur leste warkdag op 31 december 2019 en is nou met pensioen.

Op verscheiden manieren en langs veul wegen prebeer we jongelu enthousiast(er) te maken veur de streektaol: op schoelen, social media, HBO, jonge honden e.d. Een diel van het jong volk is geweldig groots op de eigen taol en drag dat ok oet. Daorbij kuw u.a. denken an de populariteit van bepaolde meziekgroepen en individuele artiesten. Maor toch is het een stoer affeer grote dielen van de Drentse jeugd te bereiken en blievend warm te maken veur de streektaol.

3. DRENTS AS UNDERDIEL VAN HET NEDERSAKSISCH

In oktober 2018 is het convenant under diel II tiekend tussen het ministerie van Binnenlandse Zaken en de Noordoost-Nederlandse overheden: ‘De Minister erkent de regionale taal Nedersaksisch als een wezenlijk, volwaardig en zelfstandig onderdeel van de taalsystematiek binnen Nederland.’ Dit heugelijk feit zie we as het begun van meer mandielige activiteiten binnen het Nedersaksische taolgebied.

Het Nedersaksisch verbindt en drag bij an de kracht van oeze Nedersaksische regio. Het Huus van de Taol is dan ok wies met de ontwikkeling in Overiessel, dat in 2019 en 2020 penvoerder is veur de samenwerking op het Nedersaksische taolgebied. Overiessel hef in 2019 een coördinator ansteld, die zörge mot veur een gezamenlijke oetstraling in het gebied. Wieder hebt ze ok een functionaris annummen die zörge mot veur een curriculum veur het basisonderwies. Nou moew regeln daw dit met mekaar in de bienen holdt en zörgt dat het Nedersaksisch een vaste én herkenbare plek in de samenleving kreg.

As provinciale taol- en cultuurorganisaties heb we in december 2019 de samenwerking intensiveerd um derveur te zörge daw oeze Nedersaksische taol en cultuur op een eigentiedse menier positioneert. Daorbij vuul wij oes steund deur het convenant, waarin afspraken maken bint um het Nedersaksisch te bescharmten en an te pidjern. Een plan veur een gestructureerde anpak volgt begun 2020. Hierin zal ok andacht besteed worden an de rol van SONT richting de toekomst.

In 2019 hef het Huus van de Taol samen met Grunning, Overiessel en Gelderland het tidschriefft Wiesneus oetbracht in de verschillende taolvarianten. De oetgave van dizze mandielige Wiesneus ligt hielemaol in de lijn van het convenant.

De schriefwedstried die in 2019 oetschreven is veur 2020 (met as thema “Vrijheid”) is veur het hiele Nedersaksische gebied oetschreven en hef as doel het hiele Nedersaksische taolgebied te bereiken.

In december 2019 is de mandielige app ‘Woordwies’ prissenteeerd. Het doel hiervan is dat belangstellenden veur een bepaolde streektaol op een makkelijke menier en terloops in anraking komt met de aandere varianten van het Nedersaksisch. Waormet een groter publiek bereikt worden kan veur alle taolvarianten en as gevolg daarvan een groter podium

veur schrievers en muzikanten realiseerd worden kan. Wij hebt een bult andacht in de pers kregen en hebt hiermet zölf de landelijke tillevisie weten te halen.

Naost warken an de mandielige prejecten bint de overleggen hierover ok zinvol um wat meer van mekaar te leren en te profiteren van de kennis die aandern mangs al wal hebt.

Op dit moment bint er gien concrete plannen um de erkenning under diel III op körte termijn op de agenda te kriegen en lig de naodruk de ankommende tied op de positionering van het Nedersaksisch en het oetrollen van het curriculum veur het basisunderwies.

4. TAOLPREMOTIE

Het stimuleren van het actief en passief gebroek van de Drèentse taol in de miest briede zin van het woord is de hoofddoelstelling van het Huus van de Taol.

Wij bint slim wies met de aal positievere holding t.o.v. de streektaol, zoas die de leste jaoren te zien is.

Het Huus van de Taol döt er dan ok alles an um wieder te gaon met de successen die we al boekt hebt. Wij blijft zien laoten dat streektaol echt van dizze tied is, daj daar alles in en met zeggen kunt en dat streektaol een eigenheid gef die maor zunigan op een aandere manier te bereiken is.

Het blef een kwestie van lange aodem , maar wij vuult an alles dat de tied nou riep is um de streektaol een nog betere stee in de samenleving te geven.

Wat heb wij in 2019 oet het stro zet op het gebied van taolpremotie?

Premotiegerichte informatieverstrekking

Algemeine premotie

Met algemiene premotie wordt alle activiteiten bedoeld die goed bint veur het actief en passief gebroek van het Drèents in alle laogen van de samenleving en op zoveul meugelijk maatschappelijke terreinen. Het Huus van de Taol hef zuch der in 2019 weer goed veur inzet hiel veul dinger te organiseren die het gebroek van het Drèents umhoogkrikt.

Veul activiteiten van dit beleidsterrein hebt raakvlakken met aandere gebieden en bint daar mangs niet van lös te koppeln. Verspreid over dit jaarverslag wordt al die taolpromotionele zaken beschreven.

Het wark op promotioneel gebied was ok in 2019 weer slim divers en niet altied roem van te veuren te plannen. Veur een diel was dat ok weer de kracht van oeze organisatie: op körte termijn de taol dienen, ok as het 'aandere' wark dat misschien wal ies problematisch meuk. Gelukkig kunden wij hierbij ok altied terugvallen op een grote schare trouwe vrijwilligers.

Veur de algemiene promotie van taol en organisatie bint vanzölf promotiemateriaolen neudig. Die heb we en bint anschaft as de veurraad te veul slunk.

De verkoop van taolgerelateerde producten in De Kiepschop - waarover verder in de jaorverslag ok meer - is dudelk ók bedoeld um het Drèents an te pidjern. Dat geldt vanzölf ok veur oetgaves as 100x Kunst op zien Drents.

Communicatiemiddelen van dizze tied

Het Huus van de Taol realiseert zich hiel goed dat het niet achter blieven kan as het giet um in de inzet van social media. Niet allent Facebook, maar ok Instagram en LinkedIn hebt oeze volle aandacht en wordt deur oes gebroekt um oeze doelgroepen te bereiken.

Facebook

Op Facebook heb wij de oflopen jaoren warkt an uitbreiding van het aantal volgers en in 2019 heb we hier ok een advertentiecampaagne op voerd. Dit hef zörgd veur nog meer grui in het aantal volgers:

2017	2018	2019
3500	4563	5720

Schier is ok um te weten daw niet allent volgers in Nederland hebt, maor ok in bijveurbeeld Duitsland, België, Spanje en zölf in Nei-Zeeland!

Wanneer we kiekt naor de verdeling op leeftied op Facebook, dan zie we het volgende:

13-17 jaor	18-24 jaor	25-34 jaor	34-54 jaor	55+
1%	4%	10%	39%	46%

Instagram

Wij hebt in 2019 nog niet hiel veul met Instagram daon. Veur Instagram zöt het der dan ok als volgt oet:

2017	2018	2019
400	517	626

LinkedIn

In 2020 zul we hier actiever met an de gang gaon.

Woordwies App

Het Drèents is een levende taol. En net as de aandere varianten in het Nedersaksisch geit het Drèents met de tied met. Daorbij zuiken we de saomenwaarking met de aandere streektaolorganisaosies in het Nedersaksisch taolgebied. Het Huus van de Taol is daorbij kartrekker.

Veur het anfietern van de streektaol is anpassen an de doelgroep belangriek. Een groot deil van de bevolking hef een mobiel en zit der daogeliëks op. Het is het beste moderne communicaotsiemiddel dat der is. Wij willen een jongere doelgroep an oons binden. Daorbij is het goud um oonze producten tegen het licht te holden.

En dus hebben we in het saomenwaarkingsverbaand de app Woordwies ontwikkeld. Een fun-app waoras de gebruikers woordspellegies met speulen kunnen. In heur eigen variant, maor ok in dat van de burenen over de provinciegrèens. Naost het fun-gedeilte zit een twitter-balk met daorin al het neis van het Nedersaksisch taolgebied. In de ankommende jaoren willen wij kieken of dizze app oetbreid kan worden.

De app Woordwies is deur de streektaolorganisaosies vuld met 2000 vertaolde woorden. In december 2019 is de app prissenteed in het gebouw van RTV Drenthe. Henrik-Jan Bökkers hef het spel lös daon. De pers hef hier roem andacht veur had. Zölf de landelijke media (Goedemorgen Nederland en het Radio1 Journaal) har het in heur oetzendings.

Umroepen en bladen

Oeze verstandholding met de media is goed. De lijnties bint meesttieds kört. Zo nou en dan wor wij oetneudigd um gast te weden in radio- en tillevisiepregramma's. Ok weet de kranten- en tidschriftenredacties oes goed te vinden en veurzie wij heur zoveul meugelk van actuele informatie, deur middel van persoonlijk contact en persberichten.

Het Huus van de Taol levert geregeld neisberichten en gedichten an veur de streektaolpagina Schepers Erf in het Dagblad van het Noorden. De column Sjarlefrans wordt deur verschillende Drèentse schrievers schreven.

In verscheiden huus-an-huusbladen verzörgt vrijwilligers van het Huus van de Taol structureel een rubriek in en/of over de streektaol.

Bij RTV Drenthe bin wij elke zaoterdag te heuren met 'Oet de Jasbuus'. Daornaost lever wij vraogen an veur het meertmaondse kwispregramma 'LOOS'. Toch vindt wij nog altied dat het gehalte an streektaol bij RTV Drenthe an de lege kaant is en dat der de leste jaoren op structurele basis gien andacht is veur het Drèents.

Wij hebt in september wal een cursus Drèents geven an een groep van 25 metwarkers van RTV Drenthe. Mooi daw die kaans kregen, maor aan de aandere kant ok spietig dat het neudig is um metwarkers van de Drèentse regionale omroep een cursus Drèents geven te moeten.

Overheden

Wij hebt goeie contacten bij zowal de previncie as bij de 12 Drèentse gemientes. Wij hebt op regelmatige basis contact met oeze contactpersonen. Allewal de previncie Drenthe oes een hiel warm hart toedrag (en daor bin we vanzölf slim wies met), bint der een koppel gemientes waor de streektaol minder hoog op de agenda stiet as dat wij dat zölf geern wilt. An de aandere kant bint er ok een koppel gemientes die der wal hiel wies met bint en oes wark slim weerdevol vindt.

Taolschultes & keurnoten

Alle taolschultes en keurnoten heb we weer twee zaoterdagen bij mekaar had um de binding met mekaar en met het Huus van de Taol te vergroten en um an deskundigheidsbevörderung te doen.

Wieder heb we veer maol een overleg had met de taolschultes um lopende zaken, initiatieven en plannen deur te proten en van mekaar te leren.

De inzet en inbrenge van de taolschultes en keurnoten is prachtig. Meer en meer ontwikkelt ze gemientelijke initiatieven of komt ze met provinciale plannen die bijdraagt an de hoofddoelstelling van het Huus van de Taol. Zo heb we in 2019 de tweede editie van 'In elk kind zit een verhaal' had.

Veur Möppelt bin we een beste poos op zuuk west naor een neie taolschulte. Gelukkig heb we die nou vunden! Het was oes opvallen dat Eduard Annen zuch in de raod van Möppelt hard meuk veur het gebroek van de Drentse taol. Dus een betere taolschulte kun wij oes niet wensen.

Um gezondheidsredenen mus oeze taolschulte veur de gemiente Emmen, Roelof Keen, der in november met opholden. Wij bint er slim wies met daw al in december een goeie opvolger van Roelof vunden hadden in de persoon van zangeres en doezendpoot Annemiek Drenth uut Emmer Compasuum.

De Kiepsshop

De Kiepsshop is de kedogieswinkel van het Huus van de Taol. Naost de fysieke winkel in oes eigen Huus heb wij online ok een webshop. Hier verkoop wij bijveurbeeld romperties, koppakkings, jute tassen, ansichtkaorten, tekstbordties, placemats en koppies. Vanzölf verkoop wij hier ok de boeken van Het Drentse Boek.

In euro's	2019	2018	2017
Inkoop	5343	5251	8350
Verkoop	8050	8360	10878
Saldo	2707	3109	2528

De verkoop gung in 2019 wat minder hard as in 2018. En ok het saldo bleef hierdeur een beemie achter bij 2018. Wij hebt constateerd daw an neie producten met aandere Drèentse teksten toe bint, dus daor gaow in 2020 met an de slag. Wieder krieg we in 2020 een neie webstee, waar de webwinkel een beter zichtbare stee in krieggen zal.

Donateur-/Huusvriendenactie

Van veurjaor 2019 tot naojaor 2019 hef het Huus acties had um meer huusvrienden an zuch te binden. Daorveur is een marketingbureau inhuurd. Oonze social media bint hierbij belangriek west. Doel was um meer facebookvolgers te krieggen deur gerichte marketingstrategieën.

Veur het aandere deil van de campagne is zöcht naor partners in het bedrijfsleven en in de culturele sector. Landal Het Land van Bartje in Ees, FC Emmen, Wildlands Emmen, Drents Museum, Hotel ten Cate Emmen, De Deel Sleen, DNK Assen en Atlas theater Emmen hebben priesen beschikbaor steld. Elke maond gung der een pries oet. De heufdpries – midweek of lang weekèende in een hoessie op Landal Het Land van Bartje in Ees – gung der as leste oet. De familie Degeling oet Meppel won dizze pries.

De acties veur meer donateurs/huusvrienden en meer facebookvolgers hebben succes had. Op 1 jannewaori 2019 har het Huus 4.563 volgers. Op 31 december 2019 5.720 op facebook. Een schiere score!

Al jaoren schommelt het aantal Huusvrienden rond de 1000. (2015: 990. September 2018: 1005)

Jannewaori 2019 bin we begund met 1039 Huusvrienden. Vanaof meert 2019 is der hulp van een marketingbureau kommen. Op 22 augustus hadden wij 1152 Huusvrienden.

In de periode jannewaori 2019 -22 augustus 2019 binnen der 120 opzeggingen west. Alles opteld en oftrokken, beteikent dit, dat der in 2019 tot en met 22 augustus 233 neie Huusvrienden bijkommen binnen. Hiervan zu'n 25 via de balie en markten. Dat zul beteiken, dat der een dikke 200 neie Huusvrienden deur de actie van dit jaor kommen binnen. Ok dit is een heul schiere score.

Bedrijfssponsoring

Naast de particuliere Huusvrienden heb wij ok bedrijfs-huusvrienden. In 2019 heb we oes evenwal richt op de particulieren en minder daon an de promotie richting de bedrieven. Vanzölf bin we ze niet vergeten, maar actieve benadering vindt pas weer in 2020 plaats. Wij hebt de 20 bedrijfs-huusvrienden die in 2019 behouden wolden, ok veur 2020 an oes weten te binden.

Het Huus naor boeten

In 2019 is het Huus van de Taol deurgaon met het nog meer naor boeten treden. Het feit daw een neie streektaolfunctionaris en een neie directeur kregen hebt in 2019, heb wij ok gebroekt um veul de publiciteit te zuken. En met succes, want in de media is der veul aandacht west veur oeze neie collega's.

En ok via de taolschultes en keurnoten treedt het Huus van de Taol vaak naor boeten. Dizze vrijwilligers organiseert slim veul activiteiten, die van diverse aard bint.

Alles bij mekaar hef het bovenstaode in 2019 schier bijdragen an de bekendheid van het Huus van de Taol en het draagvlak veur de streektaol.

Informatiedienstverlening

Vraagbaak

De medewerkers van het Huus van de Taol wordt vaak om hulp gevraagd. De vragen die der wordt gesteld, zijn heel verschillend. Zo kan der door studenten gevraagd worden om informatie voor een werkstuk of scriptie, zijn er ook die om hulp bij een streektaolige invulling van een evenement, krijgen we vragen over woordbetekenissen, over de taol zelf of over schrijfwijzen. Wierder denk we met over Drentstaolige 'slogans', wordt om gegevens van schrijvers en zangers, vertaling van geboortekaartjes of condoleancekaarten en krijgen we regelmatig vragen over kinderverhalen voor de schoolkrant. Zo kunnen nog wel even doorgaan. De vragen zijn in elk geval heel oetienlopend.

Wij vinden het belangrijk dat der vlot en adequaat reageerd wordt. Mensen moeten nooit lang op een antwoord van om te wachten; binnen 48 uur kunnen ze rekenen op een reactie.

Ok in 2019 wisten mensen om weer goed te vinden en zijn er omdebi 300 vragen beantwoord.

Ien gek kan meer vragen as dat acht wizen taolmensen antwoorden kunnen. Aw der even niet oetkomt, probeer we via om netwerk tot een goeie beantwoording te kommen. Ok doe wel ies een oproep in de media, zeker in die waarin wij zelf een rol speelt.

Vanzelf geef het Huus van de Taol ok gevraagd en mangs ongevraagd advies an overheden, bedrijven, instellingen en particulieren op het gebied van taol, arfgoed en educatie.

Websteden

Wij hebt bij het Huus van de Taol nog al wat websteden. Dit is vanoet het verleden zo gruid, maar vandaag de dag is het heel wat lozer om alle inhoud van al die websteden op ien platform samen te brengen.

Om te kommen tot een eendudige uitstraaling, hef de neie directeur besleuten om de webstees zo rap meuglijk samen te voegen tot één Huus van de Taol webstee. Hierin komt dan de content (=inhoud) te staon van huusvandetaol.nl, drentheboeken.nl, hetdrentseboek.nl en drenthecadeaus.nl. Bijkommend veurdeul is dan daw maor ien webstee bij moeten te holden en dat er dan meerdere personen zijn, die dat kunnen.

In het leste kwartaal van 2019 is er een oproep oetgaan via social media naor websteebouwers om met een goed veurstel voor een neie webstee te kommen. Van de 10 inzenders zijn er 3 oetneudigd om het veurstel toe te lichten en is der iene keuzen die as de neie webstee in 2020 bouwen giet.

Lezingen en warkwinkels

In 2019 hebt beroepskrachten van het Huus van de Taol 19 lezingen geven. Lezingen gaot bijveurbeeld over het ontstaon van het Drèents (as underdiel van het Nedersaksisch), het Drèents van vandaag, het belang van de streektaol en het imago van de streektaol. Wieder is der een veulheid an lezingen, prissentaties en workshops verzörgd deur vrijwilligers van oes.

Drents Letterkundig Documentatiecentrum

Het Drents Letterkundig Documentatiecentrum van het Huus van de Taol is een grote verzameling hangmappen met stukkies oet kraanten en tiedschriften over driehonderd verschillende Drentse schrievers. Aal week komt twee vrijwilligers um neie knipsels toe te voegen en alles goed op örder te holden. Wij bint wies met dizze trouwe vrijwilligers. Heur wark blef ok de kommende jaor gloepends belangriek.

Een papieren archief is vanzölf kwetsbaar en boetendes niet altied te raodplegen. Daorum is besleuten um een belangriek diel van het Drents Letterkundig Documentatiecentrum te digitaliseren. Daor is in 2018 en 2019 hard an warkt, met name ok deur vrijwilligers van het Huus van de Taol.

Die hebt alle mappen van Drentse schrievers naokeken en het interessante materiaal der oethaald, waornao alles scand is. Belangrieke stukken bint allemaol oertypt, zodat de deurzoekbaarheid vebeterd worden kun. In de loop van 2019 is het wark ofrond en hef de digitale versie van het Drents Letterkundig Documentatiecentrum een plek kregen op de webstee van het Huus van de Taol. In 2020 wordt dizze webstee hielemaol verbeterd en dat zal de vindbaarheid en deurzoekbaarheid nog wieder verbeteren.

Bibliotheek van het Huus van de Taol

Een vrijwilliger komt ien dagdiel in de twee week (of vaker as dat neudig is) um de bibliotheek bij te warken. De bibliotheek is goed op örder en nei wark wordt op het juuste stee invoerd.

Drenten in de Vrömde

Het Huus van de Taol understeunde ok in 2019 het driekoppige bestuur van de Warkgroep Drenten in de Vrömde waor meugelijk en waor neudig. De financiële boekholding van de warkgroep weur weer daon deur 't Huus van de Taol. Maor... al jaoren was der een achteroetgang in het tal an Drentse verienings en in het tal an leden. Neie leden kwamen der niet bij en de gemiddelde leeftied van de Drenten in de vrömde weur hoger en hoger. De verschillende verienings kunden zowat gien bestuursleden meer vinden en der waren gestaog aal minder activiteiten. De warkgroep hef daorum met pien in 't hart besleuten um te stoppen met het weinige coördinerende wark dat er nog was. Op 28 september 2019 was de leste Drentendag in zalencentrum Meursinge in Börk. Dat was best een emotionele dag veur nogal wat old-Drenten, die ok de gloriejaoren van de Drentse verienings metmaakt hadden. En zo kwam der een èende an een tiedpark, dat grote blui kend hef en as een nachtkeers oetgaon is. Der waren an het èende van 2019 nog acht Drentse verienings in oes

laand, die veurlopig nog deurgaot met heur plaatselijke activiteiten. Maor dan zunder de coördinerende warkzaamheden van de warkgroep.

Kerkdiensten in het Drèents

De warkgroep warkt nog aal an de vertaling van Exodus en wieder wordt er kerkelijke liederen vertaald. Vanoet het Huus van de Taol bint artikels schreven veur kerkelijke bladen en gaot persberichten die kaant oet.

In 2019 bint er 13 Drèentstaolige kerkdiensten west, waarvan 4 veur de radio.

Aandere participanten in streeктаollaand

De contacten binnen het Nedersaksische taolgebied bint beheurlijk goed en zoas in hoofdstuk 3 al beschreven is, wordt er sinds 2019 nauwer samenwarkt op het gebied van het Nedersaksisch.

Ok boeten het Nedersaksische taolgebied underhol we goeie contacten met undermeer Friesland, Brabant en Zeeland. Het Huus van de Taol is intussen ok weer vertegenwoordigd in het bestuur van de Stichting Nederlandse Dialecten (SND). Nou we weer een streeктаolfunctionaris hebt, bin we ok hier weer goed op ansleuten.

De SND organiseert aal jaor een streeктаolconferentie. In 2019 was dizze in Mechelen met as thema 'Streeктаal kun je leren'. Vanoet het Huus van de Taol is de directeur hierbij anwezig west.

In november 2019 stunden streeктаolfunctionaris Arja Olthof en directeur Renate Snoeiijing op het streeктаolsymposium van het Ministerie van Binnenlandse Zaken. Zij gaven in Venlo een goedbezöchte lezing over het imago van de streeктаol.

Vertaolwark

Ok dit jaor is der weer hiel wat vertaolwark daon veur particulieren, overheden, bedrieven, organisaties, collega-instellingen e.d. Allemaol wark waar de portemonnee niet veur trökken huufde te worden. Zo bint er bijveurbeeld teksten vertaald veur op geboortekaorties en hef de organisatie van 'Ik ben Drents Ondernemer' nou "Mooi Verknooid" structureel op het programma staon.

Organisatie van culturele activiteiten en evenementen

Meertmaond-Streektaolmaond

Der is weer hiel wat gebeurd in en as veurbereiding op de meertmaond in 2019. Mangs har het Huus van de Taol der de haand in, mangs weurden activiteiten deur aandern organiseerd. Dat leste juich wij vanzölf van harte toe. Ok de taolschultes en keurnoten hebt in de verschillende gemientes de streektaol op hiel veul verschillende manieren over het voetlicht bracht.

Een summier overzicht:

- Veurleesworkshop op 19 febrewaori met maor liefst 65 dielnimmers.
- Veurlezen op 195 basisschoelen in Drenthe (= 75%) an 24.754 kinder, die elk de Wiesneus 2019 kregen.
- Op vrijdag 1 meert hef gedippeteerde Cees Bijl de meertmaond lösdaon. Dat gebeurde op OBS De Valkenhorst in Assen, waor feitelijk drie dinger op het program stunden:
 - * de prissentatie van de Wiesneus 2019;
 - * het bekendmaken van de winnaars van het preject In elk kind zit een verhaal, waarbij ok de kampioen van hiel Drenthe met en geweldige beker beloond weur;
 - * het lösdoen van de meertmaond.
- Op woensdag 27 febrewaori waren 57 studenten van Pabo 1 te gast in het Huus van de Taol veur een nuvere mörgen over allerhande aspecten van de streektaol.
- Op TV Drenthe was alle warkdagen in meert weer de kwis LOOS met veural streektaolvraogen en prissentatie van Erwin Kikkers in het Drents.
- Op maandag 25 meert stun weer de paginagrote Meertmaondpuzzel in het Dagblad van het Noorden. Het Huus van de Taol har de puzzel maakt. In totaol hebt 527 mènsen de puzzel invuld en inleverd.
- Lösdoen meertmaond in het gemientehoes in Beilen deur Bert Rossing op maandag 4 meert.
- Het ienakterfestival Kört & Goed met veurrondes in Zeijen (vrijdag 8 meert), Noord-Slien (vrijdag 15 meert) en Runerwold (zaoterdag 16 meert). De finale was op zaoterdag 30 meert in Schouwburg Ogterop.

- Meerdere mooie streektaolaovends, u.a. op 5 maart in De Witte Olifant in Klazienaveen, op 6 maart in de bibliotheek van Beilen en op 21 maart in de bibliotheek in Hoogeveen.
- De pubquiz is populair en in Drenthe is daar een variant op: Streektaolstried. Die heeft in maart 2019 west in Zeijen, Peize, Beilen en Slien.
- In verscheiden gemeentehoezen bint activiteiten en dat varieert van dagelijks of wekelijks een Drents gedicht op intranet tot kwisvragen die dagelijks ververscht wordt tot presentaties in een raads- of commissievergadering.
- Vrijdag 29 maart: Drentse dag op RTV Drenthe
- Metzingproject met Metzingconcerten
In Assen was er een concert voor 150-200 kinderen en in de kerk in Eelde voor 150-200 kinderen. Veurofgaond an de concerten hebt leerlingen intensief warkt an en met de liedties.
- Groter bezuk www.wiesneus.nl
In maart 2019 is de Wiesneus-webstee 3.121 deur bezukers bekeken! Een absoluut record!!!
- In maart hebt de bezukers 33.023 pagina's op Wiesneus.nl bekeken.

Streektaolevenementen

Veerbeelden van streektaol op aandere evenementen of in samenwerking met aandern:

- * Keramiekmarkt in Dwingeloo;
- * Zomerzinnen;
- * RTV Drenthe;
- * Rondleidingen Hunebedcentrum;
- * Naoberschap United;
- * Gemeente Midden-Drenthe;
- * Media: anlevern teksten en inhold;
- * Markten en braderieën.

Drentse quizen

Alle warkdagen hef ok in maart 2019 de streektaolquiz LOOS op TV Drenthe te zien en te heuren west. Het Huus van de Taol har de vraogen anleverd en dat waren der weer hiel wat. De lössere opzet en jeugdige presentatie veulen goed in de smaak.

Evaluatie hef opleverd dat LOOS ok in 2020 op de tillevisie te zien weden zal.

In Dagblad van het Noorden was weer de paginagrote streektaolpuzzel - maakt deur het Huus van de Taol - opnummen. 527 mènesen (tweehonderd meer as in 2018) hebt de oplössing inzunden en daormet een gooi daon naor de tien streektaolpriezen, die het Huus beschikbaar steld har.

In Zeijen, Peize, Beilen en Slien bint pubquizen west, under de naam Streektaolstried. De taolschultes en keurnoten van het Huus van de Taol hadden dizzende organiseerd.

In verscheiden gemientes organiseert vrijwilligers van het Huus van de Taol ok de quiz met de naam 'Under professoren', waarin kennis van Drenthe en de Drentse taol het onderwarp is.

Bij broescursussen en lezingen van het Huus van de Taol wordt ok vaak een quiz speuld.

Activiteiten veur jongern

In de leste jaoren bleven de activiteiten veur de jongern wat achter, de categorie 15 – 25 is een lastige doelgroep um te pakken te kriegen. Mit de anstelling van een jongere streektaalfunctionaris mit een achtergrond in het veurtgezet onderwies lagen der weer neie kaansen en heb wij twee projecten veur jongern opzet:

De Keetkreet

In heur eigen taal gebruikt jongern dan weer Nederlands, dan weer Engels en tussendeur ok Drentse woorden en zinnegies. En verbörgeen wordt der veul meer Drents espreuken bij de jeugd, mar dat doet ze onder kammeraoden, in keten, mar op school of op het wark niet vake meer. Veur ons was dit de anleiding um daor wat af te tasten: as 'priesvraag' kwaamp de oproep um de mooiste kreet uut de keet in te sturen. Utspraken die onderling vake gebruikt wordt. Der bint mooie dingen binnenekomen, mar niet genog bruikbaar materiaal

um drie keten bij langs te gaon. In een keet in Hollandscheveld is begun 2020, as ofsluting van dit project, de keetkreet 'Moi Siepels' op de muur anebracht.

Jonge Honden Network

Op 29 februari 2016 gungen de Jonge Honden van start. Het doel was um een groep jongern bij mekaar te kriegen die Drents praot en dat utdragen wilt. Dat leup een poosie hiel mooi, mar nao verloop van tied waren der aal meer meinsen in dizze groep die activiteiten van de Jonge Honden niet meer kunden combineren mit aandere warkzaamheden. Op initiatief van Jonge Hond Martijje Lubbers hef het Huus van de Taol de Jonge Honden weer nei leven ineblaozen. Op Instagram ontstiet langzaam een mooie rieg van foto's mit jong volk dat Drents spreken machtig mooi viendt en dat ok naor buten brengen wil. Van concrete groepsactiviteiten is tot nou toe (nog) gien sprake, mar uut dizze groep bint al wel mooie dingen ontstaon: interviews mit Jonge Honden veur de Zinnig, een Jonge Hond die de veurleesworkshop veur onze vrijwilligers gef in 2020. Op projectbasis vrijwilligerswark uitvoeren lek meer bij dizze groep te passen dan zuch veur langere tied argens an te bienden. Veur 2020 is het de bedoeling dizze groep al wieder uut te breiden, mit jongern die Drents dreumt, duurt en doet.

Einakterfestival Kört&Goed

Net as in 2017 wur in 2019 het einakterfestival Kört&Goed organiseerd, met drei veurrondes in Zeijen, Noord-Slien en Runerwold en een finale in Schouwburg Ogterop in Meppel. Tien groepen deden met. Van vriendencluppies tot an echte teneilvereinigings.

Ok in dizze editie hebben de deilnimmers tiedens de veurbereidingen beziek had van een teneildeskundige. Dit um de kwaliteit te verhogen. Dat was niet altijd neudig vanzölf, maor bie een paar vereinigings hebben ze der heul veul an had.

Van de tien groepen die metdaon hebben, hebben we veul positieve reacties had. En daor binnen we slim bliede met. Winnaor van de finale wur dizze keer Crescendo oet Gieterveen met het stuk "Hartzeer bie de Hartliefs". Nao het winnen hef Crescendo veul aanvragen kregen um dizze einakter bie aandere gelegenheden te speulen.

Op de finale-aovend was der in de pauze en nao ofloop in de foyer van Ogterop muziek van KLETS.

In 2020 is der gien einakterfestival. Het huus van de Taol / Drentse Boek organiseert dan een einakterschriefcursus. Dit um een impuls te geven an de teneilschrieverij. Ok de teneilvereinigings worden hierover informeerd, um reden dat ze dan in 2021 met een spliksplinter nei stuk met kunnen doun an de viefde Kört&Goed.

5. SCHRIEVERIJ

Wat heb wij in 2019 daon op het gebied van de schrieverij?

Stimuleren um over en in de Drentse taol te publiceren. Het Drentse Boek is de uitgeverij van het Huus van de Taol.

Schriefwedstried

In november 2019 is de schriefwedstried begund mit as thema Vrij?! Dit thema is ekeuzen in verbaand mit 75 jaor bevrijding in 2020. Veur de tweede keer bint schrievers uut het hele Nedersaksische taalgebied uuteneudigd. Hoewel literatuur niet in een wedstried te vangen is, en appels en peren niet mit mekaar te vergelieken, hef de wedstried as prettig risseltaat dat der meer en aandere meinsen gaot schrieven in de streektaal.

Anbieden van Drentstalige toneelstukken veur verenigings op de webstee van het Huus.

Op de webstee www.huusvandetaol.nl is een liest van Drentstaolige tenielstukken te vinden. Dizze tenielstukken bint in een fonds van het Huus opnummen en wordt anbeuden an de tenielverenigings. Behalve een kôrte inhold en de rolverdieling stiet bij de tenielstukken een recensie.

Nei in 2019:

Otie en kleinkind

Aovendvullend

Schriever: Josh Hassing

Schoelkamp

Ienakter

Schriever: Marianne Braam

De grune boer

Ienakter

Schriever: Marianne Braam

Behalve dit aanbod via internet kriegt de tenielverenigings ok aal jaor een mailing met info.

Oetbrenge van zes boeken in of over het Drents of Drenthe, waarvan ten minste ok twee digitaal beschikbaar bint veur de E-reader.

In 2019 bint de volgende boeken publiceerd:

- *Hunebedden Inspireren* *Arie Goedhart, pentekeningen, informatieve tekst en poëzie.*
- *Moenen* *Chris Canter, verhalen*
- *Van Nijlande tot Heelal* *Geert Nijland ea, vertaalde gedichten van Erik Hartevelde in het Engels en Duuts*
- *De maon hef nacht under de nagels* *Ton Peters, gedichten van Ted Kooser in het Drents vertaald*
- *Maagie in het ies* *Marga Zwiggelaar, historische misdaadroman*

Van dizze boeken bint gien e-books emaaft. Nao evaluatie van de verkoopcijfers van *Maagie in het ies*, wordt besleuten of der alsnog een e-book emaaft giet worden.

Daornaost is as coproductie mit Van Gorcum en het Drents Museum het boek *100 x Kunst op zien Drents* uutegeven. Het Huus van de Taol hef de woordenlieste leverd en de vormgeving en coördinatie edaone.

Producties veur derden:

Niet alle boeken die verschieft wordt deur oeze uitgeverij uutegeven. Soms past boeken niet in oes fonds, voldoet ze niet an oeze kwaliteitseisen of kiest schrievers derveur um heur boek in eigen beheer uut te geven. Wij viendt het belangriek dat ok dizze boeken er zowel wat betreft spelling as opmaak verzorgd uutzielt. In 2019 bint onderstaonde boeken op spelling nao ekeken en is de productie verzorgd deur het Huus van de Taol:

- *Hest nog wat neudig?* *Femke Borcheld, over Wemeltje Kruit uut Gasselt*
- *Bliede* *Irma Smegen, verhaolen van heur pap*
- *Picardt-route* *Literaire busroute i.s.m. Arriva en Drents Archief*

De Paddenvanger, eschreven deur Anne Doornbos in 2018, kreeg in april de Streektaalprijs van het Dagblad van het Noorden. Verdiend en egund, Anne Doornbos was al twei keer eerder nomineerd.

De Paddenvanger blek een goed Drents instapboek te weden, getuge de reacties van lezers.

Kwaliteitsbevörderung van Drentse publicaties.

Cursussen voor schrijvers

In 2019 was het vertalen van teksten van en naor het Drents een thema. Onder andere bij Zomerzinnen is dit overeneumen. In september 2019 is een Masterclass Vertalen anebeuden an gevorderde schrievers. De bekende vertaler Andrea Kluitmann was via de Schrijverscentrale contracteerd. Jammer genug was der niet genug animo, der waren mar 4 anmeldings, daarom is de masterclass ofezegd.

Organiseren en sturen van schrijfgroepen

In 2019 hebt de schriefwarkgroepen zich wieder ontwikkeld. Der is gaondeweg meer vertrouwen binnen de groep ontstaon waar ieder goed bij lek te gedijen. Begunners en een beetie gevorderde schrievers koomt maondelijks bij mekaar um van mekaar te leren en mekaar te stimuleren. De aovends begunt mit een uur lang literatuurtheorie van de redacteur en schrief-/stijloefeningen. Daornao giet de groep in kleinere groepen uut mekaar um het eigen wark te bespreken. Op verzuuk van de schrievers is het theoriedeel handhaafd.

Bij de schriefwarkgroep bint in totaal umdebij twintig schrievers betrökken.

Het bereiken van nieie doelgroepen bevördern, en dan veural kinder (scholieren) en jongern

Kinder kriegen in de meertmaond de Wiesneus en op hun schoul kriegen ze een vrijwilliger van oons in de klas vanzölfs. Vanoet het onderwies doew een hiel koppel activiteiten um de kinder en jongern te bereiken. Dit kuj lezen vanof bladziede 32 wiederop in dit jaorverslag. Op de Wies met Drèents markt in Dwingel hadden we ok een kraom veur kinder. Het weer was niet denderend en dus spietig genug ok weinig kinder.

Kinder

- In de Zinnig gaon we een kinderrubriek opnemen. Dit is ontwikkeld in 2019. Vanof het eerste nummer van 2020 wordt dizze pagina opnomen.
- Wij gaat kieken of we met een kinderboek in het Nederlands met de dialogen in het Drèents een grotere doelgroep anspreken kunt. Dat les makkelijker veur kinder. Boetendat kunnen zulke bouken ok veurlezen worden deur mènsen met gien verstaand van Drèents. Vörmgeving en tekenings binnen veur dizze doelgroep extra belangriek. Het eerste boek dat op dizze wieze maakt geit worden komp van Leny Hamminga (oet Taorl) en Sanne Bruinsma (oet Assen). Leny mak de tekst en Sanne de tekenings. Doelgroep t/m 10 jaor. Het boek mut begun 2020 oetkommen.

Jongern

- In de Zinnig gaon we een jongernrubriek opnemen. Dit is ontwikkeld in 2019. Vanaf het eerste nummer van 2020 wordt dizze pagina opgenomen.
- Oons Insta-account hebben wij reactiveerd. Daar staon nou veural berichten op richt op jongern. Der is ok nei leven in de Jonge Honden blaazen.
- Der is naodocht over een blog/vlog veur jongern. Een metwaarker is op een cursus west um redelijk snel een filmpie te kunnen maaken. Dit blog/vlog-idee hef nog gien haanden en vouten kregen en mut in 2020 wieder utwaarkt worden.

Bieden van een leegdrempelig podium an Drentse schrievers. Begeleiding (ankommende) schrievers, promotie en presentatieactiviteiten.

Geregeld wordt het Huus van de Taol evraagd um advies as een organisatie een culturele bijeenkomst organiseren wil. Ok bij activiteiten as Taal an Taofel bied wij een podium. Dat geldt ok veur de aovends die oonze taolschultes organiseert.

Verlenen van technische (correctiewerk en spellingsuniformering) en organisatorische ondersteuning an Drentse schrievers.

Iederiene die ambitie hef um te schrieven kan ankloppen bij het Huus van de Taol veur begeleiding en ondersteuning. Dat geldt veur de schrievers van wie de boeken in oons fonds openeumen wordt, mar ok veur aandern die het in eigen beheer uitgeven wilt en deur het Huus van de Taol wilt laoten produceren. Ok die kriegt professionele begeleiding. Begeleiding van schrievers gebeurt individueel en in groepsverbaand. Het coachen van individuele schrievers is veural an de orde bij begunnende schrievers die materiaal inlevert veur het tiedschrift Zinnig of die een manuscript veur een boek wilt laoten beoordelen. Daornaost is er veul tied veur overleg en um te sparren bij het redigeerproces as een boek in veurbereiding is.

Sinds 2017 is er een spellingkmissie onder leiding van de streektaalfunctionaris die teksten corrigeert en knelpunten en vraogen op het gebied van spelling besprek.

Bieden van een platförm veur schrievers van Drentstalige literatuur: proza, poëzie, liedteksten etc. Begeleiding (ankomende) schrievers, promotie- en presentatieactiviteiten).

Uutgeven van Roet en Zinnig.

Zinnig giet de veerde jaorgang in. Het blad komp ien keer in de twee maonden uut en verschient dus zes maal in 't jaor. Het tiedschrift gef niet allent een podium an bestaonde en bekende Drentse schrievers en dichters, het leegdrömpelige blad is der juist ok veur bedoeld um neie schrievers een kaans te geven. *Zinnig* wil een grotere, aandere groep lezers boeien deur eigentiedse interviews, columns, recepten, strips en puzzels. *Zinnig* hef een oplage van 2000 stuks. In september 2019 is een uitvoerige evaluatie edaone naor de weinsen van de lezer. Naor anleiding daarvan zult een antal anpassings worden deurevoerd

in 2020. De redactie gebeurt in het Huus van de Taol. Columnisten en mitwarkers van buten wordt twei keer per jaor evraagd naor heur mening over inhold en uutvoering.

Het Drents Letterkundig Tiedschrift *Roet* komp elk jaor vier maol uut en hef 250 abonnees. Der is wel genog kopij, mar daorvan is veul Nederlandstalig. In november is jaorlijks het Roetcafe, jammer genog is de animo daorveur minder groot eworden. De zölfstandige redactie zal de toekomstige lijn van Roet in verbaand mit bovenstaonde punten bespreken.

Organiseren van Taal an Taofel

Taal an Taofel is in totaal 12 keer eholden. In Grand-Café Op de Brink in Dwingel, restaurant Onder de Linden in Vries en restaurant Wielens in Noord-Sleen. De organisatie van Taal an Taofel wordt verzörgd deur 9 vrijwilligers. Speciaole vermelding veur Herma Stroetinga. Zij was ien van de drievende krachten in Vries. In het veurjaor is ze jammer genog oet de tied kommen. Leny Hamminga hef heur opvolgd.

Jaorlijks is der een evaluatie-/veurbereidingsvergadering in het Huus van de Taol um de programmering en de daotums op mekaor of te stemmen.

In 2019 waren der 1.040 bezukers, een gemiddelde van 65 per activiteit (betalende en niet-betalende bezukers). Dit is minder dan in het seizoen der veur. Der is daorum naodocht um een neie impuls te geven aan Taal an Taofel. In 2020 komt er een gezaomelijke seizoensofsluting.

Zomerzinnen en Wies mit Drentsmarkt

Metwarken aan het Drentse deel van Zomerzinnen 2019.

Zomerzinnen was in 2019 in Dwingel. Umdat bij Het Drentse Boek veul activiteiten waren die mit vertalen en grenzen te maken hadden, kreeg Zomerzinnen 2019 as thema Over de grens. Drentse schrievers die opraden bij Zomerzinnen waren o.a. Chris Canter, Ton Peters (ivm vertalings Ted Kooser), Erik Harteveld (ivm vertalings van zien wark), Nicolette Leenstra, Abel Darwinkel.

In het koetshuus in Dwingel har het Huus de Zommerslam organiseerd tiedens Zomerzinnen. An dizze Poetry Slam tussen Drentse en Duutse dichters uut de grensregio, deden veur Drenthe Sascha Landkroon, Mischa van Huijstee en Annie Martens met. Veur Duutslan waren dat Rahel Babic, Milena Stein en Anna Hans. De leste battle gung tussen Mischa van Huijstee en Rahel Babic. En de leste wun. De Golden Sipel en het priezengeld van € 250,00 gung dus naor Duutslan.

Mar belangrieker was het verneide overleg mit warkgroepen in Duutslan waordeur neie initiatieven over de greins weer makkelijker te realiseren bint.

Wies mit Drentsmarkt

Op Hemelvaartsdag, aansluitend aan de drokbezochte keramiekmarkt, is een taalmarkt opericht op de Kleine Brink in Dwingel. In acht kraomen waren boeken en informatiemateriaal te koop en in te zien, op het podium lazen schrievers veur (Anne Doornbos, Yvonne Bijl, Roelie de Weerd) en was muziek van Vleems en Luchies. Het weer was donker en vochtig, pas in de middag was het gezellig drok. Bij de evaluatie bleek dat de tied en energie die het kost niet opweg tegen de opbrengst (ok al waren der heel nuttige en leuke gesprekken as promotie).

Vrijwilligers in Noordenveld pakten heur promotieactiviteiten aans an: zij bezöchten mit een kleine kraom en de Huusfiets verschillende braderieen en jaormarkten. Dit bleek een goeie manier um in contact te komen mit bezukers en bovendien ok boeken onder de andacht te brengen.

6. MEZIEK

Wat heb wij in 2019 daon op het gebied van meziek?

Promotie

Op zoveel meugelijk manieren stimuleert het Huus van de Taol de Drentstaolige meziek. De sociale media wordt daorbij inzet, maor we bieden streektaolgroepen en -muzikanten een podium waor dat maor meuglijk is.

Veur het neie project Stoplochtsessies, dat in 2020 officieel begunt, is saomenwaarking zocht en vonden met RTV Drenthe.

Meziekwerkgroep

Het Huus van de Taol hef een meziekwerkgroep met daorin muzikanten, tekstschrievers en zangers (m/v). Dizze meziekwerkgroep is oetbreid in 2019. Ineke de Jong, Kees Hendriks, Martijje Lubbers, Wim Boer, Hilko Stoffers, Arja Olthof en Bert Rossing hebben een stee in dizze werkgroep. Zij adviseren, premoten en initiëren.

Stoplochtsessies

Der is nou roemte veur een kleiner project. De oetgebreide meziekwerkgroep hef de Stoplochtsessies bedocht. Doel is um artiesten die aans nooit in het Drèents zingen an te fietern um een keer een lied in oonze streektaol te zingen. En dat mag een heul klein liedtie wezen. Starker nog, we zuiken liedties die körter as 1 minuut binnen. Zo lang staon we ok gemiddeld maximaol veur een stoplicht! Vandaor de naam Stoplochtsessies. Dizze sessies zult in 2020 plaatsvinden.

Adviesfunctie

Wij bieden hulp bij het redigeren en verbeteren van teksten. Wij geven raad as het um het vinden van optreedmeugelijkheden geit. As het um muziekinholdelijke zaken geit, verwies wij deur naor specialisten. Zo waarken we met de kindermeziek-projecten saomen met Martijje Lubbers, Marinus Scholten en Jan Kruimink.

Bibliotheekfunctie

Drentstaolige meziek holden we bij in oonze bibliotheek. We hebben nog neit alles.

7. UNDERWIES

Wat heb wij in 2019 oet het stro zet op het gebied van onderwijs?

Vraaggestuurde ontwikkeling van streektaoeducatieve producten

Cursussen veur groten

Daor waren wij geweldig bliede met, want het Huus van de Taol har de personele bezetting ja nog aal niet op het vereiste niveau. Toen Arja Olthof per ien augustus as streektaolfunctionaris an 't wark gaon is in het Huus van de Taol hebt Alja en Arja de organisatie in de tweede helft van 2019 gezamenlijk daon. Met ingang van ien jannewaori 2020 hef Arja Olthof de leid' van dit warkveld in handen.

In 2019 bint de volgende cursussen geven:

- Drenthecursus Hollandscheveld (12 personen) meert 2019
- Broescursus Oranjedorp (ongeveer 16 personen) meert 2019
- Drenthecursus Börk (12 personen) april 2019
- Broescursus Klazienaveen (ongeveer 20 personen) augustus 2019
- Moi cursus RTV Drenthe (25 personen) oktober 2019
- Moi cursus Geeuwenbrug (7 personen) oktober 2019
- Spellingcursus Gieten (10 personen) oktober 2019
- Drenthecursus Volksuniversiteit Zuidlaren (7 personen) oktober 2019
- Drenthecursus Hollandscheveld (12 personen) november 2019

De warving veur 2020 is in het naojaor van 2019 begund. De cursussen van het Huus van de Taol wordt - net as in aandere jaoren - zo bried meugelijk under de aandacht bracht. Wij staot op markten, braderieën, festivals, uitdagen e.d. Wij onderhoudt de contacten met organiserende instellings, wij verstuurt persberichten over de cursussen en wij vertelt er in de media en in lezings over.

Ok veur oeze 'broescursussen' is aordig wat belangstelling. De broescursus is een kôrte cursus van umdebij drie kwartier waarin de cursisten op een leuke en onderhoudende manier les kriegt over de Drentse taol. Zo kunt ze alvast snuffeln an de langerdurende

cursussen en wordt ze der warm veur maakt. In verschillende gemientes bint in 2019 broescursussen geven.

De Drenthecursus is in 2017 en 2018 verneid en bij de tied bracht. In 2019 is daor de leste haand an legd. Umdat ok de Dieper Deur Drenthe-cursus slietaozie begunde te vertonen, bin we in 2019 begund met het ok het bij de tied brengen van dizze cursus. Met de hulp van een enthousiaste groep vrijwilligers is dizze klus anpakt. Met mekaar heb we de verneide opzet bepaold, waarbij wat dizze cursus angiet nogal wat veraanderingen ofproot bint:

- In plaots van negen lessen gaow terug naor zes;
- Dizze cursus komt er nou ok in zeuven varianten;
- De muziek en literatuur bint bij de tied bracht
- De inhoud giet hielemaol over de kop en wordt speulser en geschikter veur neie doelgroepen.

Het streven is der um de verneide Dieper Deur Drenthecursus in 2020 klaar te kriegen, maor of dat hielemaol lukken giet, is toch nog de vraag. Het wark is namelijk slim tiedrovend.

In 2019 is der ok een neie lessencyclus ontwikkeld, namelijk de MOI-cursus. De mag zien worden as de opvolger van de Kom In De Kunde-cursus en de bestaonde MOI-cursus. In drie lessen wordt an belangstellenden hiel veul verteld over de streektaol, van schrieverij tot muziek, van achtergronden tot spelling, van grammatica tot oetdrukkings en woorden. Op een eigentiedse manier leert cursisten hier hiel veul over, waornao de weg plaveid is veur vervolgcursussen. De neie MOI-cursus is oettest bij metwarkers van RTV Drenthe en is nou in het reguliere pakket an cursussen van het Huus van de Taol opnummen. Veur het eerste half jaor van 2020 stiet de cursus op de rol in Balinge en Een.

Veurschoelse educatie

Op peuterspeulzalen en in de kinderopvang wordt mondjesmaat nog gebroek maakt van Het Rollegie. Het is oes weer niet lukt te kommen tot structureel wark in de VVE-sector. Latent is der wal belangstelling maor de prioriteiten komt miest aanderworens te liggen.

Basisonderwies

Meerdere maolen bint basisschoelen in Drenthe op de hoogte bracht van materialen en ontwikkelingen:

- Over het veurlezen bint allén al twee maol berichten naor alle schoelen gaon.
- Schoelen kriegt kwartaalberichten met relevante informatie.
- Oeze veurlezers (bereik umdebij 25.000 kinder) leest niet allén veur, maor laot ok de meugelijkheden van www.wiesneus.nl in de klassen zien. U.a. laot ze liedties heuren

die ok in het tidschrift staot. Ze wordt daarbij veurbereid mit een veurleesworkshop bij oes.

- Via het preject Drents en Duits in het onderwijs wordt schoelen bereikt, rechtstreeks en via symposiums, bezoeken e.d.
- Oeze taolschultes - die ien wat meer as de aander - onderhoudt contacten met de schoelen en zörgt veur inhold en informatie.
- De webstee www.wiesneus.nl böd niet allén pasklaor materiaol veur het basisonderwies, maor in het volwassenendiel is achtergrondinformatie opnummen over meertaoligheid in 't algemien en over de weerde van streektaol. Deur de neie anpak, warken in thema's, is het materiaal makkelijker in gebroek en nog beter te vinden.

Het Huus van de Taol under de aandacht brengen gebeurt ok via K&C Drenthe, de PABO (NHL/Stenden), directe benadering, Compenta, ICO e.d. Streektaol is sowieso een underdiel van erfgoededucatie; het Huus van de Taol kan bij trainingen inschakeld worden. De intentie is der um mekaar te helpen en te versterken.

Oeze leskist is in 2019 maor drie maol oetliend. Wij denkt dat de webstee in genog behoefte veurzöt. In 2020 gaow bekieken of (spel)elementen van de leskist in te voeren bint in www.wiesneus.nl.

De webstee www.wiesneus.nl (bouwd in 2015) is gloepends mooi worden. In het begun preuten wij over een 'gruibriljant' en dat is de site ok worden. Ok bij dit underdiel geldt dat gestaoge jaogers de dikste hazen vangt. Gewoon stug en goed deurwarken en dan komt er risseltaot. Hierbij mó't de naam Jan Arp nuumd worden. An dizze super-vrijwilligers is het veur een groot diel te danken dat de site worden is tot wat e nou is.

De webstee bestiet oet drie underdielen:

1. veur kinder van 1-6 jaor (die nog niet lezen kunt);
2. veur 6-12 jaorigen;
3. veur volwassenen van snacker tot diepgraver met alle beneudigde achtergronden van (streek)taol en meertaoligheid (in het onderwies).

In 2019 is de webstee wieder oetbouwd en is der investeed um het meugelijk te maken thematisch te warken. Met de hulp van een actieve onderwies-vrijwilligersgroep (bestaonde oet lesgevers in het basisonderwies) is in november 2019 het eerste thema - hiel toepasselijk veur die periode: Sunterklaos - online zet. Metien is begunnd met het maken van het thema Vrijheid veur de eerste periode van 2020. Naor verwachting zal het ontwikkelen van toekomstige thema's sneller gaon, umdat de zuuktocht naor de juuste weg achter de rug is. Wij zuukt actief naor leerkrachten die een rol wilt vervullen bij het maken en beoordelen van het materiaal daw op de wiesneus-webstee plaotst.

De wiesneus-webstee hef nou (en alles niet allén zichtbaar, maor ok te belustern):

Veur de kinder tot zes jaor:

- 9 prentenboeken;
- 17 verhalen
- 22 gedichten;
- 35 liedties;
- 4 memoryspellegies;
- een compleet oetwarkt thema (Sunterklaos).

Veur de kinder van zes tot twaalf jaor:

- 36 verhalen;
- 50 liedties;
- 26 gedichten;
- bij 45 items bint opdrachten maakt, in totaol umdebij 150. De opdrachten bint over 't algemien richt op meertaoligheid wat Drents en nederlands angiet, maor der bint ok opdrachten die het Duuts en het Engels der ok bij betrekt).

Veur de groten:

- lösse gedichten, verhalen en liedties;
- alle kwartaalberichten;
- achtergrondartikels;
- materialen per bundel;
- de tidschriften Wiesneus t/m 2019;
- een overzicht van de lesmaterialen.

In 2018 is ok begund met het klaor maken veur de webstee van Peter en de wolf in het Drents. Het zit in de planning dat dit prachtige muzieksprookje - inclusief themaliedties, digitale spellegies, meziekopdrachten, links naor prowise e.d. - in 2020 compleet in hapklaore brokken op de wiesneussite komt.

In meert 2019 is de webstee van Wiesneus 3.121 bezöcht! Een absoluut record!!! In febrewaori hadden wij al 6000 bekeken pagina's. In meert hebt de bezukers 33.023 pagina's op Wiesneus.nl bekeken. De gemiddelde tied dat een bezuker op de webstee keek was roem 6 minuten. In totaol is er dus ongeveer 18.726 minuten keken! Da's roem 300 uur!!!

Op initiatief van Akke Feenstra van Kunstencentrum ICO is der in Noordelijk Drenthe een preject ontwikkeld rond de liedties van Het Jaor Deur met Drentse Kinderliedties veur groepen 3 en 4.

In 2019 is dit preject weer daon en eindigde ditmaal met een tweetal zogenuumde metzingconcerten: iene in Assen en iene in de kerk in Eelde. Martijje & Band traden op en brachten tien liedties van Het Jaor Deur op de planken. Kinder en leerkrachten zungen vol overgave met. In totaal hebt umdebij 250 kinder metan daon.

In Drenthe is sprake van krimp. We dachten dus wal goed te zitten met net as in 2018 26.000 exemplaren van de Wiesneus 2019. Evengoed hadden we te weinig en bint er asnog 1.500 bij print. Ok umdaw de Wiesneuzen broekt um oet te delen op markten, bij lezingen etc. In Grunning, Overiessel en Gelderland bint ok 27.500 exemplaren van de Wiesneus 2019 oetgeven. In totaal bint er dus 55.000 Wiesneuzen maakt. In het tidschrift Wiesneus 2019 waren ok weer twee liedties van het preject Het Jaor Deur met Drentse Kinderliedties opnummen um zo de weg naor de webstee www.wiesneus.nl bekender te maken.

In Enschede hew met de aandern de boel evalueerd. Boeten Drenthe nog veul meer as bij oes (blikbaor is het hier al 'normaal' an 't worden) is juichend reageerd op het tidschrift. En dat streelt oes vanzölf weer. Aander jaor gaow weer met mekaar an de slag. Het thema is dan Vrijheid. Wij bint al begund met het ontwikkelen van een viertal liedties rond dit thema.

Getallen veur Drenthe wat het veurlezen in 2019 angiet:

Gemiente:	Aantal scholen:	Aantal kinder:
1. Westerveld	11	1.260
2. Assen	17	2.457
3. Tynaorl	13	1.383
4. Noordenveld	16	2.558
5. De Wolden	13	1.288
6. Hoogeveen	30	3.655
7. Midden-Drenthe	18	2727
8. Börger-Odoorn	11	1.055
9. Emmen	29	3.981
10. Aa en Hunze	14	1.950
11. Coevern	21	2.100
12. Meppel	2	340
Totaolen	195	24.754

Vergelijking met 2018: 7 basisscholen meer en 1964 leerlingen meer.

Volgens internet bint er in Drenthe 263 basisscholen. Dat betiekt dat er op 75% van de scholen veurlezen is. Wat een prachtig risseltaot. Der is ok op acht peuterspeulzalen veurlezen. Mooi is het ok dat vrijwel alle gemientes bijdraagt an het veurlezen.

Um de veurlezers zo goed meugelijk toe te rusten hew in het Huus van de Taol weer een veurleesworkshop organiseerd. Der kwamen maor liefst 65 mènesen op of die vol tips en tricks weer op hoes an gaon bint.

Het preject In elk kind zit een verhaal is in de hiele provincie oetvoerd. Hiermet is in het naojaor van 2018 begun. In de basis gung het um het volgende:

Kinder van de bovenbouw schreven een verhaal. Dit much in het Nederlands. De mooiste verhalen bint vertaald in het Drents. Het schrijven van een verhaal kostte gien extra onderwiestied. Schrijven van verhalen doet kinder ja toch al regelmatig. As onderwerp waren de kinder gebunden an het thema 'Geheim'; hierover kreeg elk kind een anwizingenblad.

De respons was prima en in de verschillende gemientes hef het jureren van de verhalen best tiedrovend west. Oeteindelijk bint virtien verhalen selecteerd. De eerste vief verhalen bint in alle zeven varianten van het Drènts vertaald, dat die overal in de provincie veurlezen worden kund.

Op ien meert 2019 is de provinciale winnaar officieel bekendmaakt. Dat gebeurde tiedens een feestelijke bijeenkomst in OBS De Valkenhorst, waarbij gedippeteerde Cees Bijl de trofee oetlangde.

Veurtgezet onderwijs

Studenten die onderzoek doet naor het Drents, of streektaol in het algemien, bint deur het Huus van de Taol zo gauw en zo goed meugelijk hølpen deur een vraoggesprek of deur heur in contact te brengen met sprekers oet de Drentse plaots die ze neudig hadden.

In 2019 waren der ok weer scholieren van Havo en VWO die gangs gungen met het Drents veur een profielwarkstuk. Wij hebt die scholieren hølpen deur het beantwoorden van vraogen via de mail of deur een persoonlijk gesprek.

Leraar Nederlands van het jaor 2018, Matijs Lips van het Dr. Nassau College in Beilen, hef het Drents in VWO 2 ok een plekkie geven. Het Huus van de Taol hef daar een workshop geven. Vervolgens hebt de leerlingen opdracht kregen een Drentstaolig gedicht te maken, vergezeld van een filmpie. De risseltaoten bint deur Matijs en het Huus van de Taol jureerd en de winnaars hebt kedogies oet de Kiepsshop oetzuken mugt. We hebt de gedichten wieder een plek geven - u.a. in het tidschrift Zinnig - want de risseltaoten waren prima en verrassend.

Op de Ronerborg in Roon bint Drèentse lessies geven deur een vrijwilliger van het Huus van de Taol. Datzölfde geldt veur het Esdal College in Börger.

Middelbaar beroepsunderwies

Op het Drenthe College in Emmen bint vier workshops geven van drie kwartier an in totaal 90 studenten. Hierbij is gebroek maakt van de modules die wij ontwikkeld hebt.

Hoger beroepsunderwies

Het Huus van de Taol hef zuch der samen met Stenden Hogeschool en de Provincie Drenthe veur inzet dat het project Bevordering Drents en Duits in het hoger onderwijs der kommen is. Stenden Hogeschool is oetvoerende van het inhoudelijke wark op de pabo en is daor eindverantwoordelijk veur. Het Huus van de Taol warkt met en gef adviezen.

Under andern heb we in 2019 57 eerstejaors-studenten een hiele mörgen in het Huus van de Taol had.

Het (wieder) ontwikkelen van de webstee www.wiesneus.nl is feilijk een underdiel van het totaole project. Het Huus van de Taol is hierveur verantwoordelijk.

Op zaoterdag 6 april is op de algemiene ledenvergadering van de landelijke veriening Levende Talen een aparte ofdieling veur het Nedersaksisch opricht. Het is ien van de zestien taolensecties van dizze veriening van leraren in levende taolen. Met name Willemijn Zwart (projectleider streeктаolunderwies bij de IJsselacademie in Zwolle en lerarenopleider Nederlands bij Saxion Hogescholen) hef zuch hier sterk veur maakt. Het convenant dat 10 oktober 2018 tiekend is, hef hierbij ok slim belangriek west.

Op vrijdag 21 juni hef Levende Talen Nedersaksisch in Zwolle een eerste studiedag organiseerd. Dat was een prima, inspirerende bijienkomst met veul variatie en met name ok jongelu die an 't woord kwamen. Ok over zaken waor de oldere garde al niet meer over proten wil. Prima dat der mangs knuppels in hoenderhokken gooid wordt. In het bestuur van Levende Talen Nedersaksisch zit naast veurzitter Willemijn Zwart allén jonge lu, u.a. Arja Olthof van het Huus van de Taol en Anne Schepers van NHL-Stenden.

8. WETENSCHAP

Wat heb wij in 2019 daon op het gebied van wetenschap?

Deur de wisseling van de wacht binnen het Huus van de Taol en het gegeven dat de streektaolfunctionaris met wetenschap in zien pakket per ien oktober 2018 stopt is, bint er in 2019 gien wetenschappelijke publicaties kommen.

De taolkaortenwebstee www.drenthe.digitaalkaart.nl is in 2019 wal wieder gruid. De achtergrondinformaotsie op de webstee is naokeken en anpast as dat neudig was. De taolkaorten wordt ok broekt bij lezings.

Vanzölf bint ok studenten die wetenschappelijk onderzuuk doen wolden op taolgebied begeleid.

Het Huus van de Taol was het leste jaor ok niet meer vertegenwoordigd in het bestuur van de Stichting Nederlandse Dialecten. De SND is feilijk belangriek veur ontmoetingen tussen lu die wetenschappelijk met de (streek)taolen gangs bint. In 2019 is Arja Olthof toetreden tot het bestuur van de SND en ok langs dizze weg kan ze bouwen an een belangriek netwerk van (collega-)wetenschappers.

In 2019 is prebeerd het populair-wetenschappelijke preject Heksen en blauwvarven in de steigers te zetten. Dat is toen niet lukt, maor de plannen bint niet in de ieskast kommen. We warkt er wal degelijk an en wilt in 2020 echt stappen zetten. We warkt hierin samen met het Drents Archief en hebt as doelstelling de Drentse streektaol niet verwatern te laoten tot een slap oftrestel van wat het ooit was: een taol met zien eigen woorden, oetdrukkings, gezegdes en grammatica.